

Cei dintâi purtători ai numelui Macedonski apar la începutul veacului trecut în persoana fraților Pavel și Dumitru Macedonski, «sârbi». Când în 1806 Ipsilanti făcu armie națională, ei intrară cu gradul de cadeți în regimentul cazacilor valahi, în care înaintară la treapta de locotenenți. Drept răsplată pentru vitejia și rănile căpătate în luptă, stăpânirea îi folosi ca translatari în Divanul dela Craiova (știau limbile rusă, română, greacă, turcă) și în alte treburi privind interesele armatelor rusești. O slugă fură celor doi frați toate actele părintești privind originea lor și foștii locotenenți căpătară dela generalul-maior Jeltukin o mărturie precum că erau fiii viteazului Ștefan Mincio Voevod, descendent cunoscut în Bulgaria din neamul căpităniilor sârbești din Macedonia. Ar fi avut prin urmare oarecare nobleță. Aristocrație balcanică! Deși pierderile de acte sunt mai totdeauna suspecte, putem să admitem valabilitatea atestării, cu observarea că denomițațiunea de «sârbi» fiind largă în limba română, frații puteau fi foarte bine bulgari sau macedovlahi. Lucrul nu are nicio importanță și sub niciun cuvânt nu s'ar cădea să facem caz de originea străină a familiei. Intre Tracia și Dacia a fost întotdeauna o așa de mare comunitate etnică și poporul român are o atât de mare putere de absorbițiune, încât naționalitatea aci e un

factor ce se determină prin simpla alegere. Un balcanic care a intrat în orbita românismului și s'a introdus în viața Statului român se desnaționalizează aproape imediat, sau mai bine zis își limpezește fondul traco-dacic oscilant. Legați prin căsătorie cu familii vechi din țară, acești oameni noi n'au putut avea nicicând sentimentul că sunt străini și patriotismul poetului este o manifestare spontană, organică, fără nimic simulat. Clarificați prin alegerea unui cămin statornic, tracia Macedonski nu aduc o psihologie de străini ci de aventurieri. Căutători de pro-copsire sunt fără îndoială. Dela Sud a venit Despot Iiraclidul și frații Macedonski au structura eraclidică, indiferent de natura sângelui lor. Cine e din țară se mulțumește să se păstreze și să existe; sositul de departe are aspirațiuni mari. Aventurierul visează să facă avere, să atingă pozițiuni înalte în societate și când se oprește într'un loc se înțelege că nu țintește la simpla hrănire. Cei care au trecut Dunărea în perindarea veacurilor s'au făcut Domni, boieri, vlădici și câteodată, nemulțumiți cu stările dobândite, au mers și mai departe spre Austria ori spre Rusia. Și frații Macedonski erau pregătiți astfel încât, întâmplările îngăduind, să se poată împinge spre Impărăția ortodoxă în slujba căreia de fapt se socoteau. La 1821 regăsim pe Dumitru și pe Pavel în tabăra lui Tudor Vladimirescu. Pavel se ivește prin scripte însărcinat cu oarecare oficii de legătură, Dumitru e acela care amintit de cronicari în preajma lui Tudor îl părăsește mai apoi. E întâiul pas greșit al familiei. Tudor este socotit de popor erou național și iertat de greșelile lui, iar Macedonski apare în figură de trădător al lui Tudor și deci al românismului. Fiul lui Dumitru, Alexandru, răsare pe o treaptă mai

sus. În timpul domniei lui Cuza ajunge general, comandant al trupelor din garnizoana București și chiar ministru de războiu. Căsătorit cu o descendentă de boieri olteni, el aparține protipendadei și posedă o acută conștiință a valorii lui sociale. Acum Alexandru Macedonski, generalul, nu mai e urmaș al balcanicului Mincio. E prinț lituan. Ca și Despot Vodă veneticul, el își alcătuește un arbore genealogic gigantic. Fusese ani de zile în Rusia, urmase liceul imperial din Kerson și acolo ca să capete lustru în ochii colegilor nobili inventase apartenența la o familie Biberstein-Rogala care domnise în Lituania. Mai modest, un alt balcanic, Granda, se socotea descins din Byron. În schimb soția generalului, Maria Fisența, era adevărată boieroaică. Era fata unei Ecaterina Urdăreanu-Brăiloiu și a lui Emanoil Fisența, acesta din urmă fiind poate și el de proveniență rusească, dar de mult asimilat. Și dacă numele stirpei lui apare în forma Vâcent, Vicența, e semn că străbunul, chiar venit din Rusia, nu era Rus ci Italian sau ceva apropiat. Caracteristica deci a casei Macedonski e o mare amestecătură de sânge. Mixtura aceasta e favorabilă ori defavorabilă după împrejurări. În tot cazul într'o nație ca a noastră unde un puternic fond țărănesc autohton exercită echilibrul, ea aduce o lărgire a spiritului. Un țăran de tipul Creangă este tăcut, hieratic, cu expresia arhaică, proverbială, nemișcat ca un asiat, respingător prin geniul rasei al oricărei noutăți. Un Român cu sânge amestecat simte strigări nelămurite, e neliniștit, aventuros, căutător de satisfacții violente. Dotat cu geniu el poate aduce un progres în adaptarea multimilenară.

Familia generalului Al. Macedonski (cu patru copii: Caterina, Dimitrie, Alexandru și Vladimir)

are ținută grandios aristocratică. Au moșie la Adâncată și Pometești, pe valea Amaradiei, în Oltenia. Conacul, cu obloane colorate, așezat pe o muche, privește «văile misterioase» și piscurile împădurite. Generalul sădise pomi, cultivate flori iar înăuntru avea bibliotecă și panoplie cu arme. De sărbători «seniorii» mai mult decât boierii binevoiau a descinde în bisericuța din vale. Călătoreau în «caretă înhămată cu doisprezece cai de poștă, mânăta de trei surugii pe capră» și dacă cutare schiță face, cum se pare, aluzie la întâmplări familiale, ca ministru de războiu generalul avea echipaj pompos cu vizitiu și fecior purtând livrele aproape ca cele domnești: frac verde galonat cu argint, jiletcă roșie cu nasturi de bronz, pantaloni de catifea roșie, scurți, – ghete galbene încheiate cu sidefuri. Cel puțin oamenii de această categorie înțelegeau a se înfățișa astfel. Soția, Maria Macedonski născută Fisența, este o femeie plină de grație: figură elinică, măslinie, sprincene arcuate, păr despărțit într'o cărare mediană, și în totul, în rochia ei de moire, ori de taffetas, o svelteță, un gest copilăros și spiritual. E o femeie foarte fină, cum se vede din niște însemnări autobiografice, presărate cu franțuzisme, dovadă că avea o educație mai ales franceză și foarte puțin simțul limbii române. Generalul are un temperament violent, e o «spăimâie» pentru copii. Ii silește să stea smirnă la masă, să se uite în ochii lui când vorbește, să-i spună în fiecare zi Bonjour papà, Bonsoir papà. Când prânzul nu-i place, trântește scaunele, risipește în țândări farfuriile. Aspru cu soldații, provoacă revolte. Totuși soția îl iubește. Il luase «frumos, tânăr, cu talie de fată în fracul de praporgic» pe când ea având numai paisprezece ani era o fetiță. În fața companiei

răsvrătite la Ocnele-Mari, Maria acoperă pe bărbat cu trupul ei și strigă îndrăzneț: trageți! Generalul avea gingășiile sale își ducea copiii pe brațe la culcare, îi încărca de daruri. Casa de oraș era veche cu ceva de castel. «Ea era în mijlocul unei curți mari, cu spatele la o grădină în care te perdeai, iar jur împrejurul curții, stâlpi de cărămidă netencuită, stachiete verzi între dâșii. Poarta se încuia într'un zid înalt și monumental, – era mai mult arc de triumf decât simplă intrare a unei împrejurări». Casa avea coridoare întunecoase și un salon imens cu câte o sobă uriașă de fiecare parte. Aci, de Crăciun, generalul dădea un festin la care copiii participau în haine nouă de catifea și dantele. Fiul, Alexandru, are un cult atât de profund încât îi adoră în stil romantic efigia, amintindu-și și mai târziu

Cărțile ce-i erau scumpe, armele-i cele-adorate
Și portretul său pe care eu am plâns de-atâtea ori!

Pensionat în 1863, generalul era rechemat șase ani mai târziu, dar murea aproape numai decât în 23 Septembrie 1869. Alexandru, viitorul poet, avea atunci vreo paisprezece ani. Familia își face închipuiri, bănuiește otrăvirea generalului, dovedind existența ereditară a unei imaginații tenebroase și a ideii de persecuție. Ea e nemulțumită și de pensia acordată. Tânărul Alexandru urmă «lyceul din Craiova» până în clasa V-ea și pare-se că era internat într'un pension. Era slab, palid, cu păr blond, buclat, fugea de zarvă și făcea probabil chiar de atunci stihuri. Cu versuri de rezonanță eminesciană își amintea și el trecerea prin clase:

Neschimbat nu e nimica, iar de sigur, tabla veche
E la locu-i și 'n picioare a școlarilor pereche
Dinainte-i s'află iar;
Parcă-i văd cu creta 'n mână înmulțind atâtea ixuri,
Că de-astfel de zăpăceală dă chiar profesorul
chicsuri,
Pe când banca cea din urmă joacă dame și țintar!

Era bolnăvicios, de o nervozitate extremă, expus la un soi de absențe de conștiință momentane, complicate cu stări extatice. Pentru acest motiv este posibil ca în 1870 mama să-l fi trimis la Gleichenberg, în Stiria. După aceea pleacă să-și pregătească bacalaureatul în străinătate și băiat de abia de 16 ani e lăsat cu încredere să colinde singur. «Pe rând studia în Viena, în Geneva, la Universitatea din Pisa și Neapol, locui în Florența, în Roma, în Turin, vizită Parisul, Marsilia, Nizza, Lyon, petrecu câțva timp în München, colindă Tyrolul, Styria, Karinthia, Bohemia». În Mai 1870 e la Viena, în Noemvrie 1871 la Geneva, tot în 1871 la Veneția, în 1872 la Florența și la Napoli. În același an cânta o «reîntoarcere». În vara lui 1873 îl regăsim la Veneția, la Gleichenberg, la Napoli și la Ischia. Prin urmare junele trăia ca un fecior de bani gata. În 1872 tânărul de 18 ani profitase de popasul în țară și scosese un volumaș de versuri *Prima-Verba* pe care îl împărțea pe la mai marii presei, umblând în trăsură, și izbind prin ținuta-i mândră, mustața subțire și ochelarii de pe nas. Cam prin această epocă mama sa pierdu toată averea:

Din averea strămoșească astăzi nu mai am nimic
Jefuit de cămătarul cel sfruntat și fără milă, –
Nu-i rostesc mârșavul nume:
– să-l rostesc îmi este silă.

De-acum încolo destinul monoton al existenței lui Macedonski începe să se desfășure. Credința unanimă, acceptată în cele din urmă și de poet, este că Macedonski a suferit ca scriitor disprețul și persecutarea din cauza atitudinii lui față de Eminescu, că a rămas un ignorat. Fundamentală eroare! Niciodată Macedonski nu s'a simțit diminuat de gloria lui Eminescu, fiindcă el s'a crezut mereu «marele poet român». Și nici n'a fost necunoscut. El simțea nevoie să cultive plăcerea de a se simți persecutat și a cultivat-o în chip savant. Nemulțumirea lui Macedonski începe cu mult înainte de incidentul din 1883 și-și are izvorul în marea opinie pe care omul și-o face despre persoana sa. Deși se intitulează student în 1872, rezultă din câte știm până acum că Macedonski n'a făcut studii universitare. Nu simțea nevoia. Urmează Facultatea cine vrea să se facă profesor, slujbaș, iar el era fiul generalului Macedonski, al fostului ministru de resbel, aparținător al familiilor Urdăreanu-Brăiloiu-Fisența, descendent al principilor de Lituania. Un atare tânăr așteaptă dela societate să-i facă omagiile sale. Ca s'o inciteze, la 19 ani numai, poetul scoate o gazetă politică *Oltul*, de nuanță liberală, și atacă pe Domnitor cu acea trivialitate caracteristică vremii ce era și a lui Orășanu. La 24 Martie 1875 guvernul conservator arestează pe poet la Craiova și-l depune la București pentru vreo trei luni de zile. Urmează proces, la care pledează cei mai de seamă avocați, achitare și manifestație de stradă în cinstea martirului. Era începutul reputației. Însă Macedonski, descendent al domnitorilor lituani, n'a văzut decât începutul carierii politice. Când liberalii veniră la cârmă, poetul care se visase cel puțin deputat se văzu înlăturat de pe liste. Atunci el combate mai departe în

Stindardul, sub aripa lui N. Blaremburg, luând nuanță republicană. «Cu multă greutate» izbuti să fie numit prefect cu titlu provizoriu al județului Bolgrad, în 1876. Un altfel de om ar fi cerut o slujbă pașnică oarecare. Este învederat însă că Macedonski nu se coboară până la posturi de impiecat, el vrea situațiuni care să vindece orgoliul lui și să fie un punct de plecare pentru cariera unui prinț lituan. Voluntari ruși voiau să treacă atunci spre Serbia. Ministrul de interne ordona oprirea voluntarilor, Ion Brătianu în nume personal consilia închiderea ochilor. Macedonski face pe legalul, ascultă ordinul ministrului de interne și după trei luni de prefectorat e nevoit să demisioneze. În 1877 face o gazetă *Vestea*, acum anti-liberală. Cu ce bani? Firește cu fonduri oferite. Un om politic dirijează opinia, nu intră în cancelarii ca conțepist. După pace poetul e numit locțiitor de prefect în Dobrogea, administrator al gurilor Dunării. Apoi i se găsește iar de către liberali altă sinecură pentru un fiu de familie, aceea de inspector general financiar. În 1880 i se oferă 1000 de lei lunar pentru a fi inspector al monumentelor istorice și medalia Bene-Merenti, clasa I. Nu stătu mult nici în aceste slujbe și în anul 1902 totalizase abia 18 luni de serviciu public. Explicațiunea? Este cu neputință de închipuit că, voind, Macedonski n'ar fi găsit un post modest și onorabil. Probabil nu l-a căutat. Mentalitatea lui de fecior de fost ministru îl face să aspire la marile roluri. Se încearcă din nou în jurnalistică și scoate în 1880 *Tarara*, ziar satiric cu foarte triste și lipsite de duh atacuri împotriva liberalilor și insulte neghioabe aduse tronului:

Cuprins

Monografie	5
Antologie	43
<i>Poezii (1881)</i>	45
Ocnele	45
Noaptea de aprilie	47
Poetii	50
Cântec de renaștere	52
Noaptea de septembrie	53
La muză	53
Noaptea de iunie	55
Vioristul	59
De-aș fi scris... ..	60
Lupta și toate	60
sunetele ei	60
Armonie imitativă	60
Destinul	61
<i>Excelsior (1895)</i>	63
Valțul rozelor	63
Excelsior	64
Vis de mai	65
Noaptea de noiembrie	67
Sub stele	78
Noaptea de mai	79

Zori roze	83
Imitație	83
Noaptea de februarie	84
Notă biografică	93

